

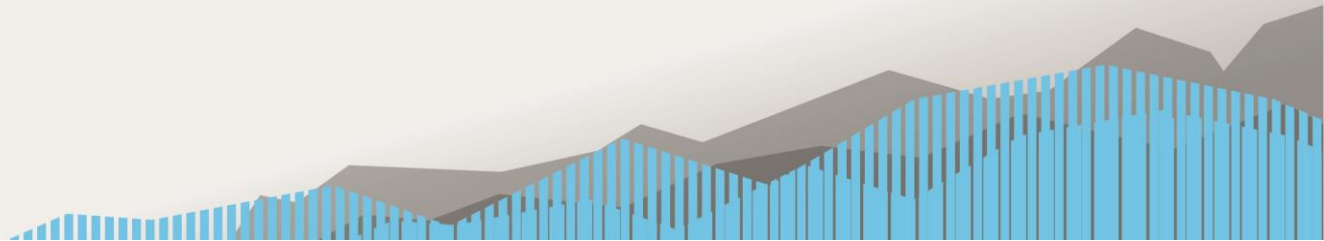

IDEAS2EVIDENCE
Bygger kunnskap

Hovedfunn fra oppstartsfasen

Følgeevaluering av pilotering av per capita-finansiert Jobbsjansen

Linn Synnøve Skutlaberg og Eva Marit Kristoffersen

Innhold

Del 1: Om piloteringen og følgeevalueringen	3
Del 2: Utforming	13
Del 3: Forvaltning	22
Del 4: Lokal implementering i pilotkommunene	25
Del 5: Hovedfunn, vurderinger og anbefalinger	27
Litteratur	31

IDEAS²EVIDENCE
Bygger kunnskap

Del 1: Om piloteringen og følgeevalueringen

IMDi piloterer ny finansieringsmodell for Jobbsjansen i 2022-2025

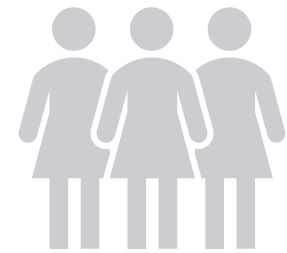
- Jobbsjansen er en ordning der kommuner årlig kan søke tilskudd til å drifte kvalifiseringsprogram for innvandrerkvinner uten tilknytning til arbeidslivet.
- I perioden 2022-2025 piloteres en ny måte å finansiere Jobbsjansen på, der prosjektene gis **tilskudd etter antall deltakere som faktisk deltar i ordningen** (per capita-finansiering), i stedet for et skjønnsbasert tilskudd.
 - Den ordinære Jobbsjans-ordningen, med rundsum-finansiering, løper parallelt i perioden.
- Våren 2025 skal IMDi gi departementet en anbefaling om framtidig innretning på tilskuddsordningen Jobbsjansen.

Mål for piloteringen

- Målet er å teste ut om en per capita-finansiering av Jobbsjansen vil gi **like høy kvalitet og like gode resultater** som i ordinær Jobbsjansen, men **forbedre ordningen** ved at
 - finansieringen blir **mer forutsigbar** for tilskuddsmottakerne;
 - administrasjon av ordningen blir **mer kostnadseffektiv** både for IMDi og tilskuddsmottakerne;
 - og at disse fordelene gjør ordningen mer **attraktiv** slik at flere kommuner ønsker og har mulighet til, å tilby ordningen.

Bakgrunnen for at ny finansieringsmodell prøves ut

- Piloteringen er en oppfølging av følgeevalueringen av Jobbsjansen 2017-2019.
- Jobbsjansen er en ordning med *svært* gode resultater.
- Kommuner med Jobbsjanseprosjekter etterspør mer forutsigbarhet.
 - Planlegging, rekruttering av deltakere og fastholdelse av ansatte vanskeliggjøres med årlige tildelinger, manglende beregningsregler og at tildelingsbeløp varierer mye mellom årene.
- Mange av de samme, store kommunene får tilskudd år etter år. Relativt få nye kommuner, fram til 2021.

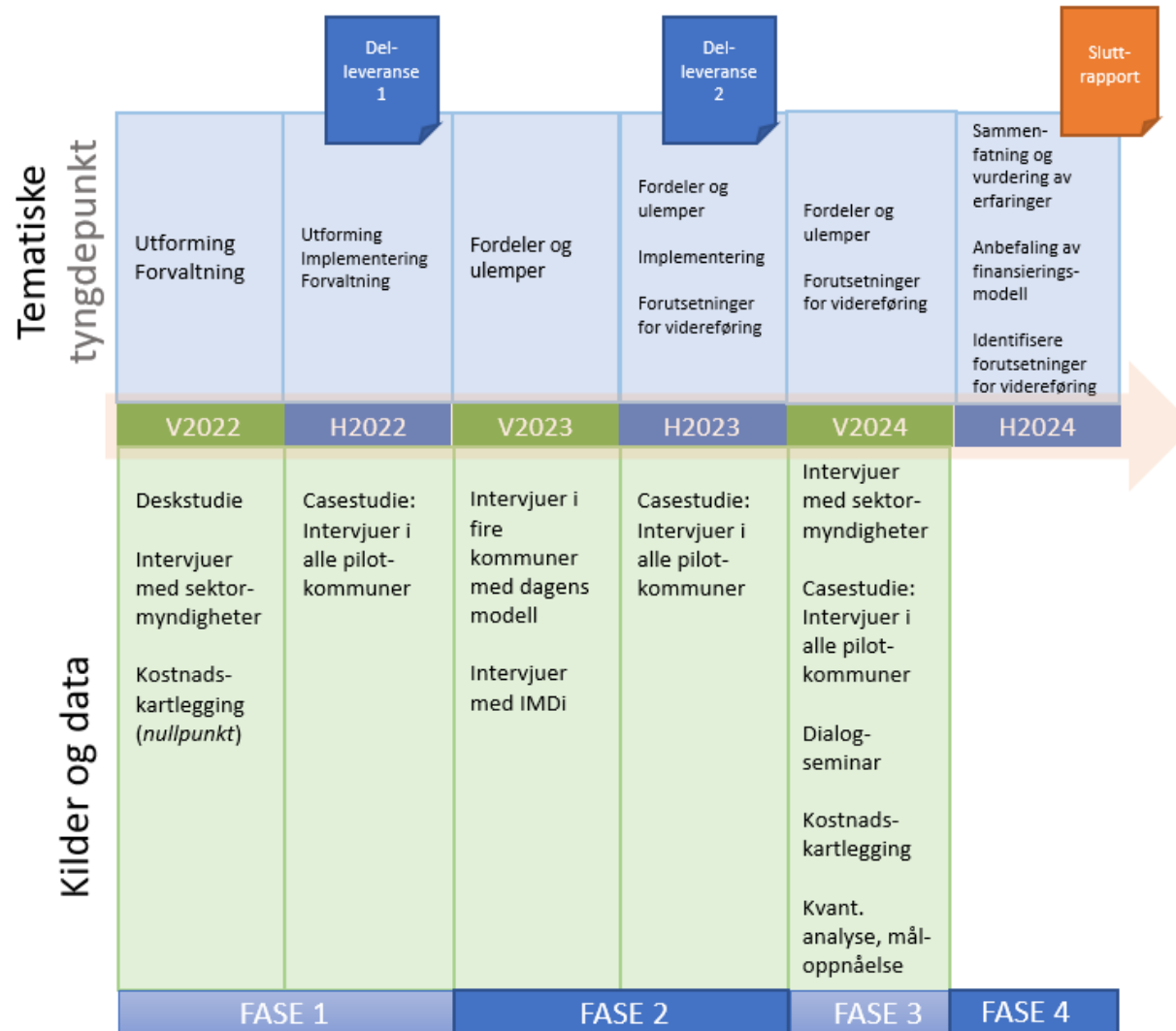

Ideas2evidence og Agenda Kaupang følgeevaluerer piloteringen

- Følge pilotering av per capita-modellen i perioden 2022-2024, og årlig tilbakeføre kunnskap om hvordan den fungerer sett opp imot målene
- Målet er å identifisere forutsetninger og barrierer for en vellykket implementering av en per capita-basert finansieringsordning av Jobbsjansen, og å vurdere fordeler og ulemper sammenlignet med dagens finansieringsordning.
- Overordnede problemstillinger
 - Hvordan er per capita-modellen utformet, og hvordan forvaltes den og iverksettes?
 - Hva er fordeler og ulemper ved per capita-modellen sammenlignet med dagens finansieringsordning for Jobbsjansen?
 - Hvilke forutsetninger må på plass dersom dagens finansieringsmodell skal erstattes med en per capita-modell?

Gjennomføringsplan for følgeevalueringen

Tema, datakilder og metoder i oppstartsfasen (april-november 2022)

- Tema
 - Utrede gjeldende utforming, herunder insentiver og andre konsekvenser
 - Undersøke hvordan ordningen er forvaltet av IMDi og implementert av tilskuddsmottakerne i første pilotår
 - Undersøke IMDi og pilotprosjektene erfaringer med per capita-modellen så langt
- Datakilder og metoder
 - Deskstudier av tilskuddsdokumenter
 - Intervjuer med sentrale informanter i IMDi og Integreringsavdelingen i Arbeids- og inkluderingsdepartementet
 - Kostnadskartlegging i pilotprosjektene
 - Intervjuer med prosjektledere i hver av de seks pilotprosjektene

Innretning på piloteringen

- Per capita-modellen piloteres over fire tilskuddsår – 2022-2025.
- IMDi ønsket pilotering i seks til ni kommuner av ulik størrelse, i tre kategorier:

Nye kommuner i Jobbsjansesammenheng

Teste ut hvordan kommuner uten erfaring med Jobbsjansen vil implementere programmet innenfor rammen av den nye finansieringsmodellen.

Kommuner som tidligere har hatt ordinært Jobbsjanses-prosjekt

Teste ut hvordan kommuner som tidligere har hatt Jobbsjanses-programmer av høy kvalitet, vil implementere programmet innenfor rammen av en ny finansieringsmodell, og hvorvidt per capita-modellen er attraktiv nok til at de ønsker å videreføre prosjektet i sin kommune.

Kommuner som piloterer parallelt med ordinært Jobbsjanses-prosjekt

Teste ut hvordan kommuner som allerede har Jobbsjanses-programmer av høy kvalitet, vil implementere programmet innenfor rammene av en ny finansieringsmodell, og hvorvidt per capita-modellen er like attraktiv som den ordinære finansieringsmodellen.

Rekruttering av pilotprosjekter

- Målrettet rekrutteringsinnsats overfor ti kommuner.
 - Fire av kommunene som ble spurt om å delta hadde vist interesse for Jobbsjansen; ytterligere seks kommuner ble invitert av IMDi.
 - Telefonisk og skriftlig invitasjon, felles informasjonsmøte, felles søkerveiledningsmøte samt individuell søkerveiledning.
- Kun seks av de ti kommunene valgte å søke.
 - De fire som ikke søkte, begrunnet det blant annet med at det er (for) krevende å etablere et Jobbsjanseprosjekt og at tilskuddssatsene i per capita-ordningen var for lave.

Pilotprosjektene 2022

Nye kommuner

- **Namsos**
 - Forankret i voksenopplæringen
 - Måltall deltakere: 14
- **Grimstad**
 - Forankret i NAV
 - Måltall deltakere: 15

Tidligere hatt ordinær

- **Færder**
 - Forankret i NAV
 - Måltall deltakere: 10
- **Drammen**
 - Forankret i NAV
 - Måltall deltakere: 25

Parallele prosjekter

- **Ullensaker**
 - Forankret i NAV
 - Måltall deltakere: 18
- **Sandefjord**
 - Forankret i NAV
 - Måltall deltakere: 15

IDEAS2EVIDENCE
Bygger kunnskap

Del 2: Utforming

Sentrale forskjeller mellom finansieringsmodellene

	Ordinær Jobbsjansen (2022)	Per capita-basert Jobbsjansen (2022)
Inngangskriterium	Minimum ti deltakere i prosjektet	Ingen inngangskriterier
Regime for fordeling og tildeling	Rundsumtildeling – dels basert på kvantifiserbare kriterier (antall deltakere) og dels på skjønn (som omsøkt plan for tiltaksbruk, kompetanse- og metodeutvikling m.m.)	Kvantifiserbare beregningskriterier (antall gjennomførte deltakermåneder).
Rapporteringskrav	<ul style="list-style-type: none">• Statusrapport innen 15.sept i tilskuddsåret• Tilskuddsrapport og prosjektrekskap innen 1.mars påfølgende år.• Deltakerrapportering	<ul style="list-style-type: none">• Halvårlig rapportering av oppstarts- og evt. avslutningsmåned per deltaker (for utbetaling)• Sluttrapport innen 1.mars påfølgende år.• Deltakerrapportering

Tilskuddssatser i per capita-piloteringen

- Startsatser for deltaker nr. 1-10:
 - Kr 120 000 per år per deltaker, for deltakere som har behov for stønad tilsvarende 1G.
 - Kr 75 000 per år per deltaker, for deltakere som ikke skal motta 1G (særlig deltakere med overgangsstønad).
- Grunnsatser for deltaker nr. 11 og oppover:
 - Kr 100 000 per år per deltaker, for deltakere som har behov for stønad tilsvarende 1G.
 - Kr 65 000 per år per deltaker, for deltakere som ikke skal motta 1G (særlig deltakere med overgangsstønad).
- Oppstartstilskudd
 - Engangstilskudd på kr 150.000 kr for nye Jobbsjans-prosjekter, for å dekke utgifter i forbindelse med opprettelse av tilbudet.

Faktorer som påvirker prosjektøkonomien

- Grunnbeløpet (G) ble i 2022 økt mer enn IMDi beregnet da satsene ble utarbeidet.
- Lønnsoppgjøret i 2022 økte mer enn forventet.
- Presisering fra departementet i juni 2022, som innebar at deltakere i Jobbsjansen ikke er, eller har vært, berettiget til å motta tiltakspenger.

«Dersom deltakeren mottar lønn fra tiltaksarrangør eller har rett til å få dekket utgifter til livsopphold på annen måte, vil deltakeren ikke ha rett til tiltakspenger» (Rundskriv til arbeidsmarkedsloven § 13, 2022).

Hvor mye tilskudd sitter prosjektet igjen med, når deltakerlønn er utbetalt?

- 1G fra mai 2022: kr 111.477 pr år og kr 9290 pr mnd (Skatteetaten, 2022).

Sats pr mnd – 1G pr mnd = Midler til øvrige utgifter i prosjekt

- Midler til øvrige utgifter pr deltaker, pr mnd:
 - For deltaker 1-10, med 1G i deltakerlønn: kr 10.000 – kr 9290 = kr 710
 - For deltaker 1-10, med overgangsstønad: kr 6250
 - For deltaker 11+, med 1G i deltakerlønn: kr 8333 – kr 9290 = kr – 957
 - For deltaker 11+, med overgangsstønad: kr 5417
- Sterke økonomiske insentiv for å rekruttere deltakere som ikke skal motta 1G, og å ikke rekruttere flere enn ti deltakere som har behov for 1G i deltakerlønn.

Beregning og utbetaling

- I søknaden angir kommunene **hvor mange deltakere** de planlegger å rekruttere, **og hvor mange måneder** de planlegger at deltakerne skal være i Jobbsjansen.
- Etterskuddsvis utbetaling 30.juni og 31.oktober, basert på prosjektenes innrapportering av gjennomførte deltakermåneder.

EKSEMPEL

- Sandefjord søkte og fikk innvilget kr 1,52 mill. kr. for 15 deltakere
- Ullensaker søkte og fikk innvilget 1,4 mill. kr. for 18 deltakere
- Årsaken til at Sandefjord søkte om, og fikk tildelt *mer midler for færre deltakere*, er at Sandefjord forventet å ha *flere deltakermåneder* enn Ullensaker.

Hvordan opplever prosjektene satsene? (1/2)

- De fleste pilotprosjektene hadde forstått hva de skulle få da de søkte.
- Start- og grunnsatsene oppfattes som lave, både av IMDi og av prosjektene.
- Oppstartstilskuddet oppfattes som lavt av enkelte.
- Pilotprosjekter med erfaring fra ordinær Jobbsjansen, opplever at per capita-modellen gir et betydelig trangere økonomisk spillerom.

Hvordan opplever prosjektene satsene? (2/2)

- Noen av kommunene opplever at bruken av deltakermåneder som beregningsgrunnlag, skaper uforutsigbarhet.
 - Eksempel 1: Det kan oppstå uplanlagte situasjoner i deltakerens liv, som gjør at deltaker får fravær eller slutter i programmet (f.eks graviditet eller lengre utenlandsopphold). Det fører til tap for kommunen, som da mister støtte inntil ny deltaker er rekruttert.
 - Eksempel 2: Deltakere kan skrives ut av programmet tidligere enn kommunen har antatt). Det fører til tap for kommunen, som da mister støtte inntil ny deltaker er rekruttert.

Rapportering

- Prosjekter i ordinær Jobbsjansen leverer statusrapport i september, mens per capita-prosjektene rapporterer på gjennomførte deltakermåneder i juni og oktober.
- Noen per capita-prosjektledere synes det er mye å skulle rapportere deltakerantall to ganger i året, mens andre vektlegger at det er lite som skal rapporteres hver gang.

IDEAS2EVIDENCE
Bygger kunnskap

Del 3: Forvaltning

Forvaltning i første pilotår

- IMDi har, som i ordinær Jobbsjansen, brukt mye tid på å informere og veilede kommuner som var interessert i å søke tilskudd gjennom per capita-basert Jobbsjansen.
 - God kjennskap til søkerne kombinert med at det var få søkere, førte til rask søknadsbehandling og dermed reduksjon i administrative kostnader.
 - Besparelsen videreføres ikke uten videre til en permanent per capita-ordning.
- Den reelle besparelsen med per capita-ordningen for IMDIs del, er at utmåling av tildelingsbeløp skjer automatisk.

Pilotene er stort sett fornøyde med IMDi oppfølging

- IMDi omtales som en proff samarbeidspartner som har holdt prosjektene godt informert om finansieringsordningen.
- Enkelte informanter, som mener de selv ikke har forstått alt ved den nye modellen, tilskriver det seg selv, og ikke IMDi informasjon.
- Ett unntak handler om presiseringen fra departementet, som innebar at deltakere i Jobbsjansen ikke er, eller har vært, berettiget til å motta tiltakspenger. Pilotene gjerne skulle hatt informasjon om dette så snart presiseringen kom.

Del 4: Lokal implementering i pilotkommunene

Pilotene er godt i gang

- Pilotprosjektene er godt i gang.
 - Særlig kommuner som har ordinær Jobbsjansen parallelt med per capita-basert prosjekt, kom raskt i gang.
 - Alle de fire kommunene med Jobbsjansen-erfaring, tar i bruk tidligere utviklet metodikk og programinnhold.
 - Kommunene som ikke har hatt Jobbsjansen tidligere ser ut til å ha brukt noe mer tid på oppstart, og kommuniserer at det tar tid å etablere prosjekt.
- De fleste pilotene har nådd sine måltall for deltakere per 31.10.22.
 - Prosjektene planla og har i hovedsak rekruttert deltakere med krav på 1G.
 - Én kommune som planla å utelukkende rekruttere deltakere med krav på 1G, har rekruttert flest deltakere uten krav på 1G.

Del 5: Hovedfunn, vurderinger og anbefalinger

Hovedfunn

Forutsigbarhet

- Pilotene opplever at **faste satser gir forutsigbarhet**.
- Noen opplever det **uforutsigbart at utbetalt tilskudd baserer seg på gjennomførte deltakermåneder**, fordi programvarighet for den enkelte deltaker ligger delvis utenfor prosjektets kontroll.

Kostnadseffektivitet

- **Faste satser og automatisert utbetaling** innebærer noe lavere rapporteringskrav for kommunene underveis i tilskuddsåret, og **gir økt kostnadseffektivitet** for IMDi, og for kommunene.

Attraktivitet

- Ordningen oppleves av flere som **lite attraktiv fordi satsene**, særlig for deltakere med behov for 1G i deltakerlønn, **ikke dekker utgiftene** som forutsatt i rundskrivet.

Vurderinger

- Den største utfordringen så langt, er at satsene ikke dekker de utgiftene rundskrivet angir at de skal kunne dekke.
- Det er uheldig at satsene for deltakere med og uten krav på 1G, dekker så ulik del av prosjektenes faktiske utgifter til deltakerlønn for hver av gruppene.
- Bruken av deltakermåneder som beregningsenhet for utbetaling av satsene skaper noe uforutsigbarhet for prosjektene.

Anbefalinger

- Start- og grunnsatsene bør økes, slik at de i større grad dekker det som forespeiles i rundskrivet, samt sikre fortsatt tilslutning til piloteringen for pilotprosjektene.
- Start- og grunnsatsene for deltakere med og uten krav på 1G, bør i større grad gjenspeile at prosjektene har ulikt utgiftsnivå for hver av de to deltakergruppene.
- Det bør vurderes å rekruttere flere pilotkommuner, for å unngå at eventuelle frafall i den nåværende gruppen av pilotkommuner får for store konsekvenser for kvaliteten på piloteringen.

Litteratur

- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. (2021). *Oppdrag 2021-10 Jobbsjansen del 2. Forslag til pilotering av en per capita-basert ordning.*
- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. (2022a). *Tilskudd til Jobbsjansen.* Rundskriv nr. 9/2022.
- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. (2022b). *Tilskudd til pilotering av per capita-basert Jobbsjansen 2022.* Rundskriv nr. 16/2022.
- Lerfaldet, H., Skutlaberg, L.S. og Høgestøl, A. (2019). *Rom for kvalitet. Sluttrapport i følgeevaluering av Jobbsjansen 2017-2019* (ideas2evidence-rapport 2019:9). Hentet fra <https://www.imdi.no/contentassets/25b58279f5724a8db8adda28e625b4b0/rom-for-kvalitet.-sluttrapport-i-folgeevalueringen-av-jobbsjansen-2017-2019.pdf>
- Skatteetaten. (2022). Grunnbeløpet i folketrygden. Hentet 30.11.22 fra <https://www.skatteetaten.no/satser/grunnbelopet-i-folketrygden/>
- Rundskriv til arbeidsmarkedsloven § 13. (2022). Rundskriv til arbeidsmarkedsloven § 13. Ytelser til gjennomføring av arbeidsmarkedstiltak mv. – Rundskriv om tiltakspenger. Hentet fra https://lovdata.no/nav/rundskriv/r76-13-02#KAPITTEL_1

IDEAS2EVIDENCE
Bygger kunnskap

